

La croada de la llengua

de la Garrotxa, on "Olot Misió" va exercir els anys 60 i 70 una primàcia clara, mentre que a Figueres "Vida Par-roquial", "V.P." tam-bé en menor grau va fer un contrapunt crític a l'"*Ampurdán*" oficial. La premsa catòlica gironina va ser en el seu moment una esperança per un periodisme menys encarcerat, amb un número conjunt "Vida catòlica" "Misió"- "Vida Parroquial"- "Horizontes" (de Banyoles). Ja en aquell moment, l'esperit de renovació de "Presència" de Girona, "Recull" de Blanes i "Canigó" de Figueres deixava entendre que el futur periodístic d'aquestes comarques no el marcarien ni l'Església ni l'Estat.

Quan vaig conèixer el projecte d'en Lluís Costa vaig pensar en la dificultat de treballar sobre un període recent en el qual ja s'han realitzat aproximacions. L'interès del treball resultant està en l'exercici de detall i de cites textuales, de relació de noms i de fets i de projecció àmplia de la premsa de l'època franquista amb la societat de la mateixa època. Pels qui ja hagin llegit alguns treballs anteriors sobre la premsa de Girona, el llibre de Costa els ofereix de fer algunes passes més de coneixement i de documentació. Per a la majoria, probablement, el llibre serà una descoberta apassionant, com vaig dir en l'acte de presentació al Col·legi de Periodistes. Un retret, almenys, que l'autor ja coneix. El llibre s'atura massa en la data cronològica de 1975, quan el franquisme va seguir un procés de dissolució lenta ben bé fins el 1979 en què hi ha les primeres eleccions locals. Amb l'aplicació d'aquest criteri, l'evolució de "Presència" des de la seva reaparició el 1974 amb prou feines és tractada i tampoc la de "Los Sitios" en aquests mateixos anys. Potser per escrúpol historiogràfic, l'autor deixa el tema quan encara no s'escalfa la transició.

JAUME GUILLAMET

FERRER i GIRONÈS, Francesc.
Lletres de Batalla (cartes per la llengua catalana).
El Llamp. Barcelona, 1989, 414 pp. 2000 PTA.

Els drets lingüístics dels catalanoparlants.
Amb la col·laboració de Josep Cruañas.
Edicions 62. Barcelona, 1990. 1845 PTA.

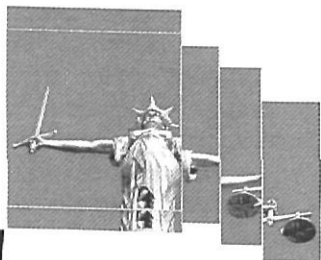
Potser per una d'aquelles casualitats que ens imposen els fets, la redacció de la ressenya d'aquests dos llibres de Francesc Ferrer ha coincidit amb la revifalla de la problemàtica sobre la normalització del català, i amb la celebració del II Congrés de la Llengua Castellana a Sevilla, en el qual no s'ha pogut consensuar una ponència conjunta sobre l'ensenyament a la universitat espanyola de les altres llengües oficials de l'estat (el basc, el galleg i el català). Mentre al nord parlem d'auto-determinació, al sud encara se'n nega el pa i la sal en un tema que, almenys sobre el paper, és reconegut en l'article tercer de la Constitució Espanyola de 1978. Dic tot això, perquè al senador Francesc Ferrer li auguro una gran feinada pel que fa a la defensa del català en molts àmbits on encara el seu ús provoca reticències i entrebancs.

Tot i faltar-nos encara una perspectiva històrica per la immediatesa de la seva publicació, l'obra de Francesc Ferrer sobre la defensa de la llengua catalana té ja un gruix i un reconeixement general. A La persecució de la llengua catalana (1985), un llibre on s'analitzaven els factors exògens que han pesat més en la història dels catalans com a poble, pel que fa a l'impediment que hem patit gairebé sempre per difondre la nostra llengua i cultura, s'hi afegeixen ara aquests altres dos volums que, en certa manera, formen, amb el primer, una unitat. Un repàs als índexs de les tres publicacions em permet constatar que en tot aquest material, analitzat des de diversos vèrtexs, hi batega sempre, com a tesi bàsica, el tema de la llengua i el dels drets lingüístics dels catalanoparlants.

En les Lletres de batalla (cartes per a la llengua catalana) hi trobem reunits en 11 apartats temàtics, per tal de facilitar-ne la lectura i l'ordenació del material, les lletres que en un espai d'uns 10 anys, Francesc Ferrer ha anat adreçant a particulars i a tota mena d'entitats tant públiques com privades per tal d'exigir-šos el compliment de la normativa vigent sobre l'ús del català tant a Catalunya, com a fora de Catalunya quan el centre del poder on es couen les decisions, així ho requereix. La majoria de lletres i documents duen el comentari personal del seu autor per tal de situar en l'espai i en els temps l'abast de la polèmica encetada. Del conjunt d'escrits, uns dirigits a empreses d'assegurances, d'altres a la Telefònica, Rente, la Caixa de Pensions, a l'Acadèmia de la llengua espanyola, a l'exèrcit, la Generalitat, o al propi president de l'Estat, Felipe

Francesc Ferrer i Gironès - Josep Cruañas
**ELS DRETS LINGÜÍSTICS
DELS CATALANOPARLANTS**

edicions
62

González, en vull destacar la insubornable tossuderia del seu autor en recordar-los que entre els drets bàsics de qualsevol ciutadà hi ha el d'utilitzar la seva pròpia llengua, i que aquest és inalienable dintre del conjunt dels drets humans. També hi hem de veure el cantó positiu en aquestes queixes i en tots aquests memorials de greuges ja que, tard o d'hora, les reivindicacions sempre donen el seu fruit. De la polèmica sobre el català a l'exèrcit, en va sortir -després d'un llarg silenci administratiu- una ordre en el BOE de 19 de juny de 1987, que timidament regulava l'ús de les llengües oficials de les Comunitats Autònomes amb l'administració Militar.

Els drets lingüístics dels catalanoparlants amb la col·laboració de Josep Cruañas i Tor, historiador i advocat, especialista en aspectes jurídics sobre la normalització lingüística, és un volum, en certa manera complementari del que acabem de ressenyar. Si en el primer hi batega l'home de combat que va empenyant tots aquests que des de la seva actitud diglòssica donen preferència al castellà, fins aquells lingüicides que escampats arreu intenten ofegar-nos, en els Drets lingüístics... hi trobem la casuística, la normativa, la legislació per fer valdre aquests drets, que sovint ignorem. El to pedagògic del llibre, allunyat de la retòrica del món del dret, el fa apte per a tota persona llege en coneixements jurídics. El llibre s'obre amb un estudi inicial on es remarca la importància de concepte de "llengua pròpia" en el sentit que: "la llengua catalana és exclusiva de Catalunya, la qual cosa contraposa "pròpia" a "aliena" o "forastera", de forma que si la llengua catalana és

consubstancial amb Ca-talunya, vol dir que no n'hi ha cap altra més que ho pugui ser (p. 19).

En aquest llarg estudi introductorí destaquem també altres punts importants com són el de la no obligació legal d'utilitzar el castellà i el dret de fer servir sempre la llengua catalana. També s'hi exposa amb fermesa la problemàtica del funcionariat estatal com el de l'administració autonòmica, al costat del que treballa pels ens locals, pel que fa a l'ús de la llengua catalana amb els seus administrats. La part més extensa del llibre és la destinada a explicar fil per randa els drets lingüístics dels catalans en cada àmbit específic (registre civil, notaries, món del comerç, ensenyament, vida laboral, etc.).

En un tercer apartat hi trobem recollits els procediments administratius i judicials per exigir aquests drets. Tanca el volum una bibliografia, una relació cronològica de disposicions que afecten els drets lingüístics i uns apèndixs documentals bàsics que van des de la Declaració Universal dels Drets humans fins a d'altres papers d'interès com són la Carta europea sobre les llengües regionals, o bé la normativa sobre l'ensenyament de la llengua catalana a la franja d'Aragó.

Ja sabem que la fe sense obres és morta, i ara amb aquest recull de disposicions ja no tenim excusa. Algun organisme oficial com la Direcció de Política Lingüística de la Generalitat hauria de resumir les principals disposicions d'aquest llibre en un tríptic o un fullet explicatiu per tal de fer arribar a tots els ciutadans dels Països Catalans aquest nou catecisme de la llengua.

PEP VILA